

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele v državnem zboru zastopane.

Kos XXII. — Izdan in razposlan dne 2. junija 1874.

69.

Postava od 16. maja 1874,

s katero se nekoliko določil o ustnem, pismenem in okrajšanem (sumarnem) postopku v civilno-pravnih prepirih predrugačuje.

S privolitvijo obeh zbornic državnega zbora ukazujem tako:

§. 1.

I. Kar se tiče določevanja, katere vrste bodi postopek ali pravda.

Postavni propisi, kateri za sodne dvore po deželskih glavnih mestih veljajo v oziru na uporabo rednega ustnega ali pismenega postopka, naj bodo veljavni tudi za sodne dvore na prvi stopinji zunaj glavnih mest.

Civilnopravne prepire, katere je po postavi v pismenem postopku razpravljati (obravnavati), moči je samo tedaj napotiti na ustni postopek (ustno pravdo), kadar se sodniku na pismu izkaže dogovor, ki so ga stranke sklenile o izboru ustnega postopka.

Na enostranski predlog stranke, da bi se namesto pismenega poprijel ustni postopek, zlasti na predlog v tožbi ali odgovoru stoječi, da bi se postavilo ročišče (dan) zaradi domembe o taki predrugačbi postopka, nij se ozirati, ker nij priličen nikacemu zaukazilu.

§. 2.

Vsota 200 gl. konv. denarja, merodavna za uporabo okrajšanega (sumarnega) postopka, povišuje se na 500 gl. avstr. veljave.

Vsote 500 gl., 50 gl. in 25 gl. konv. denarja, merodavne za pristojnost mestno-delegiranih okrajnih sodišč, znižavajo se na 500 gl., 50 gl. in 25 gl. avstr. veljave.

§. 3.

II. Kar se tiče rokov in ročišč ali pravnih dni.

Določila o roku (brištu) za odgovor na tožbo se spreminjajo tako, da bode veljal rok 30 dni ne samo za kraj, v katerem je sodišče, temuč za ves okoliš sodnega dvora prve stopinje, v katerem ima sodišče svoj sedež, rok 45 dni za ves ostali okoliš višjega deželnega sodišča, rok 60 dni za ozemlje kraljevin in dežel, v državnem zboru zastopanih, kar ga je čez ta okoliš, in rok 90 dni za dežele ležeče zunaj ozemlja, za katero velja ta postava.

§. 4.

V silnih slučajih sme sodnik na tožnikov predlog roke, ki v §. 3 postavljenih 30 dni prestopajo, z ozirom na razmeroma manjšo daljo, ki jo toženec ima do mesta, kjer je sodišče, in gledé na lahko občenje okrajšati, vendar nikdar ne izpod 30 dni.

Proti taki sodnikovi naredbi nij dopuščen noben pravni lek ali pomoček; tožencu se pridržuje, izprositi od sodnika na prvi stopinji podaljške roka, kolikor bi jih v svoj zagovor neogibno potreboval.

§. 5.

V ustnem, pismenem in okrajšanem postopku nedelje, zapovedani in tako tudi drugi sodnji prazniki nimajo vpliva na začetek in tek rokov za vpoložbo spisov, in tako tudi rokov za opravo drugih pravnih dejanj.

Rok, katerega poslednji dan bi padel na nedeljo ali občen praznik, končava se s prvim sledečim delovnikom. To velja tudi tedaj, kadar se je bil iztek roka naznanil s pristavljenim dnevom po pratiki.

§. 6.

Sodnik sme z važnih razlogov podaljšati roke za vpoložbo odgovora, replike, duplike, končnega spisa in odpisa, za odgovor na poziv ali za vpologo tožbe pozvančeve, za očitanje zgreškov računu, za opravičbo prepovedi, sekvestracije in zemljeknjižne probeležbe (prenotacije).

§. 7.

Vsaka prošnja za odlog ali prelog roka mora obsegati:

1. Razloge ali vzroke, za kaj se prosi podaljšanje roka, in kolikor se dá izkaz teh razlogov.
2. Dan po pratiki, do katerega se zahteva prelog.
3. Naznambo, je li zahtevani prelog prvi, drugi ali kateri je, s priloženimi prejšnjimi prošnjiku že dodeljenimi dovolitvami rokov.

Ako je prošnja za prelog roka pomanjkljiva v tem, kar se tiče pod številko 2 in 3 propisanih naznamb, dati jo je brž v popravo nazaj, kakor tudi pri vsaki drugi pomanjkljivosti gledé oblike (forme), in ob enem je postaviti k večjemu tri dni roka, v katerem bode treba popravljeno prošnjo vpoložiti, ker bi se sicer, — ako se to ne zgodí, — prošnja ne štela in sodila po ónem dnevi, katerega je bila v prvo podana, nego samo po tem času, ko je bila vdrugo vpoložena.

§. 8.

Prvi prelog roka sme sodnik dovoliti, ne poslušavši nasprotne stranke, ako najde, da je zahtevék utrjen, in če doba, za katero se išče odloga, nij daljša od prvotnega roka.

Kadar nij uvetov, pod katerimi bi se takó dal dovoliti daljši rok, ali če se po prvi prošnji za prelog zahteva še več prelogov istega roka, to naj sodnik po veljavnih propisih pozove nasprotno stranko, da ona izreče, kaj méni.

§. 9.

Ako nasprotna stranka ne izusti, kaj méni, tedaj se šteje, da je prelog dopuščen do tistega dneva po pratiki, kateri je v prošnji za prelog povedan.

Ako nasprotna stranka izreče, da ne dopušča celo nobenega preloga, ali ne do tiste dobe, kakor se prosi, tedaj razsodi sodnik o prošnji, skrbno pretehtavši vse okolnosti.

Kadar nasprotna stranka izreče, da poslednjikrat pristaja na prošeni prelog, to naj sodnik dopuščeni prelog sicer dovoli, a v odloku postavi, da je ta dovolítev roka poslednja.

V vseh takih slučajih, v katerih se dovoljuje prelog roka, mora se v odloku povedati po pratiki, kateri dan da se rok izteče.

§. 10.

Vsako prošnjo za daljši prelog roka, katerega je sodnik dovolil v slučajih §. 9, odstavka 2 in 3, naj sodnik uradoma zavrne kakor nedopustno, ako se ob enem z vpoložbo prošnje ne izkaže pismeno, da je nasprotna stranka privolila.

§. 11.

Ako je sodnik stranki prelog roka odbil, prihaja jej za tisto pravdno dejanje, za katero je prosila preloga, na dobro še toliko dni štejoč od vročitve odrekujóčega odloka, kolikor jih je ta čas, ko se je vpolagala odbita prošnja, še bilo ostalo od poslednjič dopuščenega ali dovoljenega roka.

Take prošnje za prelog, katere so se po §. 10 kakor nedopustne uradoma odvrnile, ne ovirajo izteka odprtemu roku.

§. 12.

Kadar ena stranka zaradi istega pravdnega dejanja več prošenj o prelog vpoloží takó naglo drugo za drugo, da ta čas, ko dojde poznejša prošnja, še nij gotov končni uspeh prejšnje prošnje, vročene nasprotni stranki za to, da izusti svoje mnenje o njej, tedaj je z rešilom poznejše prošnje čakati dotle, da sodnik

lahko presodi, kak uspeh je imela prejšnja prošnja za prelog, ter ga v podlogo rešilu poznejše vzame.

§. 13.

Kadar stranka na ročišči (pravdnem dnevi) zahteva, da bi se ročišče preložilo, a nasprotna stranka se temu zahtevku upre ter predloži nadaljevanje razprave, tedaj je o zahtevanem prelogu precej razsoditi.

Ako sodnik, kateri razpravo vodi na ročišči, nima oblasti, stvari te sam razsoditi, to naj se brez odloga obrne na sodišče, da ono ukrene, ter naj reče strankam, čakati, dokler jim ne razodene razsodbe, da se ognejo pravnim nasledkom izostanja (neprihoda).

Storjeno razsodbo je strankam ustno na znanje dati, ter postaviti v zapisnik, da se je to zgodilo.

Ako se je prelog ročišča (pravdnega dneva) odrekel, tedaj je brž o sami stvari razpravljati.

Ako je stranka odšla, predno je razodet sodniški razsodek, s katerim se prelog odbija, ali če se po tem razodetji brani razpravljati stvar samo, naj se razprava vrši samó z drugo stranko, in proti tistemu, kateri je odšel ali daljšnjo razpravo odrekel, nastopijo pravni nasledki neprihoda ali izostanja.

Razsodbo, storjeno o zahtevanem prelogu dati je strankam pismeno na znanje vsakakor pri rešitvi o ročišči (pravdnem dnevi).

Rok za utečaj (rekurs) teče od vročitve tega odloka.

§. 14.

Kadar pred tistim časom, ki je dololočen za ročišče, dojde pismena prošnja za prelog, to je nij vročati nasprotni stranki, da bi svoje mnenje izustila, vendar pa je ročišče (pravdni dan) uradoma tedaj preložiti, ako stranka v svoji prošnji izkaže nepremagljiv zadržek, kateri jej brani ob določenem času priti, ter je sodniku mogoče, napraviti, da se pred tem časom preložilni odlok obema strankama vroči.

V vseh drugih slučajih je take prošnje na samem ročišči stranki, ako je prišla, na znanje dati in o njih, kakor o ustni zaprosbi po §. 13, postopati s tem določilom, da, ako bi stranka za prelog proséča ne prišla ter bi se ji zahtevek odbil in to na ročišči oznanilo, zadeli bi tudi njo pravni nasledki neprihoda.

§. 15.

Kadar se ročišče po sodniški razsodbi preloži, tedaj je stranki, pri kateri se je pripetil vzrok preložitve, na predlog nasprotne stranke naložiti, da povrne troške s preložitvijo napravljene in sicer toliko, kolikor sodnik ustanovi.

§. 16.

Utečaj (rekurs) zoper odlok, s katerim se prošeni odlog roka ali prelog ročišča (dneva) popolnoma ali deloma odbija, postopku ne ovira teka ni sklepa, zlasti pa ne vlaganja spisov zaradi razsodila.

Vendar mora sodnik, predno razsodi o glavni stvari, počakati na rešilo utečaja.

Proti razsodbam druge stopinje, s katerimi se je potrdila dovolitev ali odreka podaljšbe roka ali preložitve ročišča, izrečena na prvi stopinji, nij dopuščen preizredni utečaj. Take utečaje naj sodnik prve stopinje uradoma kakor nedopustne odvrča.

§. 17.

III. Kar se tiče dokazovanja.

Zoper vmesne sodbe, da se dokaže kaj s pričami ali zvedenci, nij samostojne apelacije.

Zoper dovolitev, da se sprejme dokaz na večni spomin, nij dopuščen samostalen utečaj.

Apelacije in utečaje, katerim po teh določilih nij mesta, naj sodnik prve stopinje uradoma zavračuje. Ali strankam nij zabranjeno, svoje pritožbe po tem, ko pride na dan sodba o glavni stvari, združiti z apelacijo, katero poženo zoper to sodbo, in tudi take dokaze, ki jih vmesna sodba nij dopustila, pri obstanku postavnih uvetov zagotoviti si s tem, da jim se sprejmejo (zapišejo) na večni spomin.

§. 18.

Sprejemaje dokaz s pričami ali zvedenimi možmi sme sodnik priči in zvedencem dajati tista vprašanja, katera mu se zdé potrebna, da se izustilo priče ali najdenje zvedencev pojasni ali dopolni.

§. 19.

Strankam je dopuščeno, tudi biti pri zaslišanju prič.

Stranko, katera drzne priči v besedo seči ali skuša po nedopuščenem vplivati na njeno pričevanje, posvariti je s pretnjo, da bode sicer od zasliševanja odpravljena, in če opomin nič ne izdá, naj se res odpravi.

Preklicuje se tist propis, po katerem so priče dolžne priseči na to, da nikomur ne razodenejo svojega izustila, predno ga sodišče razglasi.

§. 20.

Stranka, katera je prišla k zaslišanju priče, sme po sodniku ali s privolitvijo sodnikovo tudi sama na ravnost priči dati tista vprašanja, katera se ji zdé potrebna, da se pričino izustilo pojasni ali dopolni.

Dokazovateljemu nasprotniku pristoji ta pravica tudi tedaj, če nij bil pismenih povprašajev predložil.

§. 21.

Sodnik naj vprašanja in predložene povprašaje, ki jih šteje za neprimerne, ali kateri so izločeni po tem, kar ima vmesna sodba v sebi, zavrne in v zapisnik postavi opomnjo, da se je to zgodilo in zakaj.

Proti temu, da je zavrnil kako vprašanje ali kak povprašaj, nij dopuščen samostalen pravni lek; ali stranki se pridržuje, da sme svojo pritožbo združiti z apelacijo zoper sodbo, storjeno o glavni stvari.

§. 22.

Kadar je treba priče zaslišati dati po zaprošenem sodniku, odpraviti je prosilni list, ne čakaje roka za predložbo povprašajev.

Dokazovavčev nasprotnik lahko svoje povprašaje zaprošenemu sodniku na ravnost pošlje.

Razen slučajev, kjer se posebno mudí, naj sodnik strankam vedeti dá čas, ki ga je postavil za izpraševanje prič.

Določila §§.⁶⁹ 19 do 21 se uporabljajo tudi na zasliševanje prič pred zaprošenim sodnikom.

§. 23.

IV. Kar se tiče vročevanja rzsodilnih nagibov ali razlogov.

Rzsodilne nagibe je tudi v pismenem in ustnem postopku uradoma vročevati ob enem z sodbo tistemu, kateri je pravdo izgubil, ali pa če nobena stranka nij v glavni stvari do celega zmagala, obema strankama.

§. 24.

V. Kar se tiče pravnih troškov.

Stranka, katera je pravdo popolnoma izgubila, dolžna je vselej povrniti nasprotni stranki troške k primernemu iskanju svoje pravice ali k primernemu zagovoru potrebne, katere ji je prizadela.

Sodnik določi, skrbno pretehtavši vse okolnosti, katere troške je vzeti za potrebne, in zlasti, če se večkratni odlogi rokov in prelogi ročišč smejo šteti za opravičene.

§. 25.

Kadar vsaka izmed obeh strank nekoliko dobí in nekoliko izgubi, tedaj je troške razmerno porazdeliti ali vzajemno prebiti (obotati). A tudi v tem slučajju je tedaj moči polno povračilo troškov naložiti eni sami stranki, kadar je nasprotna stranka izgubila samó gledé majhnega dela, katerega iskanje nij prizadelo posebnih troškov.

§. 26.

Določila §§.⁶⁹ 24 in 25 se uporabljajo tudi pri rzsodbah sodišč druge in tretje stopinje o sodnih troških na prvi in na višjih stopinjah, ter za spreminjanje rzsodbe višjih stopinj nij merodavna ta okolnost, da katerej stranki pritrjajo rzsodki nižjih stopinj.

§. 27.

VI. Uporabnost na posebne vrste postopka.

Kolikor določila o ustnem, pismenem ali okrajšanem postopku služijo za dopolnilno pravilo drugim posebnim vrstam pravdvenega postopka, uporabljati je

tudi v posebnih pravnih vrstah določila v dopolnitev služeča takó, kakor jih pričujoča postava predrugačuje.

§. 28.

VII. Zvršitvena določila.

Pričujoča postava pride v moč prvi dan drugega meseca po pratiki, kateri pride po nje razglasu.

S tem dnem izgubé svojo moč tista določila ustni, pismeni in okrajšani postopek uravnujočih postav, katera se ne dadó zediniti s pričujočo postavo.

Po dozdanjih postavah pa je vendar soditi tekoče roke, po tem prošnje za prelog roka in tako tudi izrecila nasprotné stranke o prošnjah za tak prelog ter utečaje proti sodniškim razsodbam o prošnjah za prelog roka, ako so se prošnje za prelog, izrecila in utečaji podali pred omenjenim dnem, po tem apelacije zoper vmesne sodbe na dokaz s pričami ali zvedenci in utečaje proti dovolitvam dokazovanja na večni spomin, ako se je vmesna sodba ali dovolitev izdala pred tem dnevom.

Tudi za pravde, katere so že tekle ta čas, ko je ta postava prišla v moč, ne bode veljalo, kar določuje §. 2.

Takisto tudi določila o neodložnosti rokov za vpoložitev apelacijskih in revizijskih pritožeb, po tem določila §§.^{lov} 24 do 26 ne veljajo za take pravde, o katerih je bilo na prvi stopinji že razsojeno.

§. 29.

Ministru za pravosodje je naročeno zvršiti to postavo.

V Budim-Pešti, dne 16. maja 1874.

Franc Jožef s. r.

Auersperg s. r.

Glaser s. r.

